

Samvittighedssag at søge at gøre sit yderste for at faa de tvungne Fagprøver igenrem, kan man jo ikke fortænke ham i at han bringer Forslag frem derom og stemmer derfor. Men hvis det er den eneste Grund, maa altsaa alle ærede Medlemmer, som ikke føle deres Samvittighed tynget ved, at man ikke indfører de tvungne Fagprøver — navnlig for Købstæderne alene og ikke for Landet — være stillede saaledes, at de ikke behøve at stemme for dette Forslag, og jeg vil tillade mig at gøre ærede Medlemmer opmærksomme paa, at det ærede 1ste Medlem for 9de Kreds (Stilling) erklærede, at hele denne Foranstaltning med de tvungne Fagprøver var saa meget mindre nødvendig, som Haandværkerne i Købstæderne nu kunne hjælpe sig ad anden Vej. Han forklarede ikke nærmere, hvad han mente dermed, men han mente vist det samme, som den ærede Ordfører nu fremhævede, at disse Fagprøver tages i vidt Omfang, uagtet de hidtil have været frivillige, og det er en glædelig Kendsgerning, at de frivillige Fagprøver blive tagne af maaske det allerstørste Antal af de unge Haandværkere. Men naar det er saa, synes jeg aldeles ikke, at der er nogen Grund til at bringe en Tvang ind i et saadant Forhold, som dog ganske anderledes smukt og tilfredsstillende udvikler sig netop under Friheden. Og naar det ærede Medlem og ogsaa den højtærede Minister sagde, at hele denne Foranstaltning med de tvungne Fagprøver kunde dog ikke skade, saa har jeg allerede tidligere under denne Sag paavist, at jeg betragter det som en stor Skade, at vi her i Landet ogsaa paa det industrielle Omraade og Haandværkets Omraade indføre dette System med Eksaminer og gøre Danmark til et lille Kina med disse Mandarinprøver, som blot føre til, at man kompromitterer Landet over for den øvrige Verden. Det er galt nok med alt det Eksamensvæsen, vi have som Betingelser for saa mange Stillinger; skal man nu ogsaa have Eksamen for at være Bager, Skomager eller Skrædder, synes jeg snart, Landet bliver lidt ridicul. Men naturligvis, naar det er en Samvittighedssag at gøre det, faar det ærede Medlem gøre det — jeg haaber ikke, der er mange, der følge ham. Og de stærke Røster, der tales om, som skulle bevæge os til i hvert Tilfælde at indrømme Haandværkerne i Købstæderne disse tvungne Fagprøver, dem er der ingen, der har hørt noget til i de senere Aar, hvad ogsaa den ærede Ordfører fremhævede. Der er i Virkeligheden blevet stille og tavst om

denne Ting, det er noget, der har raset ud. Dette med de tvungne Fagprøver er ikke andet end et Spøgelse, som det ærede 1ste Medlem for 9de Kreds søger at blæse Liv i, men det skal ikke lykkes ham. Han har ment at kunne blødgøre nogle enkelte Landborepræsentanter i dette Ting og vel ogsaa i det andet Ting. Naar det blot fremhæves, at Købstæderne saa gerne ville have disse Fagprøver, skulle ærede Repræsentanter for Landet blive bløde, og detjer ogsaa lykkedes ham i Udvalget at faa det ærede 3die Medlem for 9de Kreds (Neergaard) blødgjort, saaledes at han er gaaet med, men jeg haaber ikke, det skal lykkes ham at faa andre med.

Til den ærede Minister har jeg et Par Bemærkninger. Der er navnlig en Bemærkning, jeg synes bør gøres, fordi det er et vigtigt Forhold, som efter den højtærede Ministers Udtalelser kommer til at staa uklart for mig. Det er med Hensyn til § 29. Den højtærede Minister gik ud fra, at denne § 29 i Forbindelse med Paragraffen om Lovens Ikrafttræden vilde have den Virkning, at inden 2 Aar skulde de Fabrikker, der nu ligge i Læbæltet, hverve Tilladelse til at drive deres Næring. Jeg maa tillade mig at sige, at jeg fortolker ikke § 29 paa den Maade; det forekommer mig dog, at naar der staar, at paa Landet maa inden for en Afstand af 1 Mil ikke andre Haandværkere eller Fabrikanter nedsætte sig, saa er der Tale om Fremtiden, men en Fabrikant, der maaske for 20 Aar siden har nedsat sig, og som driver sin Forretning, han kan virkelig ikke blive smidt ud, selv om det ikke lykkes ham at faa en saadan Dispensation. — Den højtærede Minister vil ikke erkende, at der bliver lagt et Baand — eller som det ærede 5te Medlem for 1ste Kreds (Andersen) sagde: et Stavnsbaand — paa Landhaandværkerne ved de tvungne Fagprøver. Den højtærede Minister sagde, at de kunde jo nedsætte sig rundt omkring paa Landet, og de kunde jo ogsaa tage deres Fagprøve og saa nedsætte sig i Købstæderne. Ja, det er rigtigt nok, det kan naturligvis enhver dansk Borger og enhver Udlænding med. Men det, som vil være det generende for Landhaandværkerne, er jo det, at man vil tvinge en Mand, som ikke netop i sin Ungdom, da han gik over fra Dreng til at blive Svend, har taget denne Prøve, og som nu er bleven en ældre Mand, der i mange Aar har ernæret sig paa Landet, og som nu ønsker af ganske berettigede Grunde at nedsætte sig i en Købstad, til at tage denne Fagprøve. Man